

Online Professional Education for
Physiotherapists on Domestic Violence

OPEP-DV

ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΦΥΣΙΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ:

Επισκόπηση των προγραμμάτων
σπουδών φυσικοθεραπείας στην
Κύπρο, την Εσθονία και την
Ελλάδα, και Ισπανία

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Διαδικτυακή επαγγελματική εκπαίδευση για φυσιοθεραπεύτριες/ φυσιοθεραπευτές και άλλους επαγγελματίες υγείας σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία –

OPEP-DV

2021-1-EE01-KA220-VET-000029791

KA 220-VET - Συμπράξεις συνεργασίας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση

1^ο Αποτέλεσμα ΈΡΓΟΥ : Έκθεση για τη φυσιοθεραπεία και την ενδοοικογενειακή βία

Women's Support and
Information Center
There is a way out of violence!

UNIVERSITY OF TARTU
Johan Skytte Institute
of Political Studies

profuture
training

TARTU
TERVISHOIU
KÕRGKOOI
TARTU HEALTH
CARE COLLEGE

Η παρούσα δημοσίευση εκπονήθηκε στο πλαίσιο του έργου Online Professional Education for Physiotherapists and other healthcare professionals on Domestic Violence (OPEP-DV).

Αριθμός Συμφωνίας 2021-KA220-VET-07

Αριθμός έργου 2021-1-EE01-KA220-VET-000029791

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας δημοσίευσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντανακλά τις απόψεις μόνο των συγγραφέων, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Περιεχόμενα

<i>Εισαγωγή</i>	4
1. Εκπαίδευση και κατάρτιση	4
Χαρτογράφηση του πεδίου.....	4
Πρόγραμμα σπουδών για φυσιοθεραπεύτριες/ φυσιοθεραπευτές.....	5
Ακαδημαϊκές σπουδές.....	6
Προγράμματα σπουδών / Προσδιορισμός.....	6
Προγράμματα σπουδών/επικοινωνία	7
Παρακολούθηση και αξιολόγηση.....	7
2. Διαδικασίες & Καθήκοντα	8
Πρωτόκολλα	8
Νομοθεσία	9
Νόμος.....	10
Εποπτικός φορέας	11
3. Προσεγγίσεις	11
Θεραπείες	11
Δυσκολίες.....	12
4. Περαιτέρω πληροφορίες	13

Εισαγωγή

Στο πλαίσιο του χρηματοδοτούμενου από το πρόγραμμα Erasmus+ έργου "Online Professional Education for Physiotherapists and other healthcare professionals on Domestic Violence" (OPEP-DV), διεξήχθη έρευνα και χαρτογράφηση του πεδίου προκειμένου να παρουσιαστεί το θεωρητικό υπόβαθρο και η εκπαίδευση που λαμβάνουν οι φυσιοθεραπεύτριες/ φυσιοθεραπευτές κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Έγινε προσπάθεια να διερευνηθεί τόσο το πρόγραμμα σπουδών όσο και η εκπαίδευση των φοιτητών φυσιοθεραπείας σε ζητήματα βίας κατά των γυναικών, ενδοοικογενειακή και ενδοσυντροφική βία. Παρακάτω, παρουσιάζουμε μια περίληψη των κύριων ευρημάτων σύμφωνα με τα προαναφερθέντα αιτήματα, όπως αυτά προέκυψαν από την έρευνα που διεξήχθη από τους εταίρους του έργου στην Κύπρο, την Εσθονία, την Ελλάδα και την Ισπανία.

1. Εκπαίδευση και κατάρτιση

Χαρτογράφηση του πεδίου

Πώς είναι δομημένο το πρόγραμμα σπουδών στις σχολές φυσιοθεραπείας; Υπάρχουν διαφορές μεταξύ των διαφόρων τμημάτων ανά πανεπιστήμιο; Υπάρχει διάκριση μεταξύ ιδιωτικών και δημόσιων ιδρυμάτων; Εάν ναι, υπάρχουν διαφορετικές διαδικασίες σε εθνικό επίπεδο για την ενσωμάτωση του προγράμματος σπουδών σε υποχρεωτικά και κατ' επιλογήν μαθήματα;

Οι σπουδές στη φυσιοθεραπεία περιλαμβάνουν εκπαίδευση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, η οποία έχει ελάχιστη διάρκεια σπουδών 3 ετών και πραγματοποιείται κυρίως από δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα. Συνήθως, η πανεπιστημιακή εκπαίδευση ορίζεται ως 4 έτη σπουδών, δηλαδή 8 ακαδημαϊκά εξάμηνα. Κατά τη διάρκεια της περιόδου σπουδών προσφέρονται διαφορετικά μαθήματα, με σκοπό να εφοδιαστούν οι φοιτητές/τριες με τις απαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες. Τα προγράμματα σπουδών στη φυσιοθεραπεία προσφέρονται σύμφωνα με τα εθνικά, ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα, ώστε να καταρτιστούν επαρκώς επαγγελματίες φυσιοθεραπεύτριες/ φυσιοθεραπευτές που θα παρέχουν επαρκώς τις αντίστοιχες υπηρεσίες αποτελεσματικά. Στην Κύπρο, οι σπουδές φυσιοθεραπείας δεν προσφέρονται από τα κρατικά πανεπιστήμια (Πανεπιστήμιο Κύπρου) αλλά από 2 ιδιωτικά πανεπιστήμια. Παράλληλα, στην Ελλάδα και την Ισπανία, η φοίτηση σε σχολές φυσιοθεραπείας είναι εφικτή τόσο σε κρατικά όσο και σε ιδιωτικά εκπαιδευτικά ιδρύματα (τουλάχιστον 3ετούς φοίτησης), τα οποία είναι αναγνωρισμένα και διαπιστευμένα από το αρμόδιο υπουργείο που είναι υπεύθυνο για την εκπαίδευση και το εθνικό εκπαιδευτικό σύστημα της κάθε χώρας. Σε όλες τις χώρες, αναφέρεται ότι οι σπουδές φυσιοθεραπείας έχουν θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση. Μετά την ολοκλήρωση του θεωρητικού μέρους

της εκπαίδευσης και των μαθημάτων, οι σπουδαστές υποχρεούνται να προχωρήσουν στην πρακτική άσκηση. Αξίζει να αναφερθεί ότι στην Εσθονία, στο Πανεπιστήμιο του Tartu, υπάρχει μια πρόσθετη υποχρεωτική πρακτική άσκηση, η οποία απαιτεί από τους φοιτητές φυσιοθεραπείας να εργαστούν σε κλινικό περιβάλλον. Επιπλέον, σε όλες τις χώρες και τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, προβλέπεται ότι οι φοιτητές φυσιοθεραπείας πρέπει να εκπονήσουν διπλωματική εργασία για την απόκτηση του πτυχίου μετά την ολοκλήρωση του θεωρητικού και πρακτικού μέρους των σπουδών.

Επιπλέον, σε όλες τις χώρες, αναφέρεται ότι οι σπουδές στη φυσιοθεραπεία αποτελούν μια ευέλικτη επιλογή, καθώς πέρα από την απόκτηση προπτυχιακού διπλώματος, υπάρχουν δυνατότητες εξειδίκευσης μέσω μεταπτυχιακών προγραμμάτων που προσφέρονται από τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και διδακτορικών προγραμμάτων και άλλων σπουδών που μπορούν να συμβάλλουν στην περαιτέρω κατάρτιση στο αντικείμενο και στην ακαδημαϊκή εξέλιξη. Στην Ελλάδα, για την άσκηση του επαγγέλματος του φυσιοθεραπεύτρια/ φυσιοθεραπευτή, φυσιοθεραπεία απαιτείται η απόκτηση επαγγελματικής άδειας, η οποία χορηγείται στους πτυχιούχους μετά τη λήψη του πτυχίου τους από τις υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας - Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και την ολοκλήρωση της απαιτούμενης διαδικασίας για την έκδοσή της, σύμφωνα με τα καθορισμένα προσόντα και δικαιώματα του φυσιοθεραπεύτρια/ φυσιοθεραπευτή, όπως προβλέπεται από το Π.Δ. 90/1994 (ΦΕΚ 53/8-3-95/τ.Α.).

Τέλος, τα προγράμματα σπουδών που προσφέρονται στον τομέα της φυσιοθεραπείας στην τριτοβάθμια ακαδημαϊκή εκπαίδευση διαμορφώνονται σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές που θέτει κάθε εκπαιδευτικό σύστημα και οι ακαδημαϊκές προϋποθέσεις τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Εκτός από τη θεωρητική εκπαίδευση, στους φοιτητές παρέχονται εργαστηριακή κατάρτιση, πρακτική άσκηση και συγγραφή διπλωματικών εργασιών για την ενίσχυση της μαθησιακής διαδικασίας και τη μετάβαση στην εργασιακή πραγματικότητα.

Πρόγραμμα σπουδών για φυσιοθεραπεύτριες/ φυσιοθεραπευτές

Περιλαμβάνει το πρόγραμμα σπουδών για τις/τους φυσιοθεραπεύτριες/ φυσιοθεραπευτές μαθήματα (διαλέξεις ή σεμινάρια) ή εργαστήρια σχετικά με τις μορφές βίας κατά των γυναικών (π.χ. σωματική βία, μη εμφανή βία, σημάδια βίας); Εάν ναι, από ποιον διεξάγονται αυτά τα μαθήματα; Από φυσιοθεραπεύτρια/ φυσιοθεραπευτή ή από ειδικό σε θέματα βίας; Εάν ναι, το μάθημα αυτό προσφέρεται μόνο σε ένα έτος ή διδάσκεται σε όλα τα ακαδημαϊκά έτη;

Στην Κύπρο, την Εσθονία και την Ελλάδα, δεν υπάρχει αναφορά στην ύπαρξη συγκεκριμένου μαθήματος αναφορικά με τη βία κατά των γυναικών στο πρόγραμμα σπουδών. Μόνο στην Ισπανία, σε προγράμματα σπουδών φυσιοθεραπείας, υπάρχουν μαθήματα και σεμινάρια

που παρότι δεν επικεντρώνονται αποκλειστικά στη βία κατά των γυναικών, τη συμπεριλαμβάνουν στις θεματικές ενότητες των μαθημάτων αυτών ,φυσιοθεραπεία. Στο πλαίσιο αυτό, τα πανεπιστήμια προσφέρουν μαθήματα επιλογής ή υποχρεωτικά, τα οποία έχουν ως στόχο να παρέχουν στους φοιτητές/τριες γνώσεις σχετικά με τις ψυχολογικές και σωματικές επιπτώσεις της βίας κατά των γυναικών, την αναγνώριση των σημείων βίας και τη διερεύνηση μέσω της υποβολής κατάλληλων ερωτήσεων για την άμεση αντιμετώπιση και πρόληψη περιπτώσεων βίας κατά των γυναικών.

Ακαδημαϊκές σπουδές

Στο πλαίσιο των ακαδημαϊκών σπουδών στη φυσιοθεραπεία , παρέχεται ενημέρωση ή εκπαίδευση σχετικά με την αναγνώριση ή/και αναφορά υποψίας σημαδιών βίας κατά των γυναικών;

Στην Κύπρο, την Εσθονία και την Ελλάδα δεν φαίνεται να υπάρχει δομημένο πρόγραμμα εκμάθησης και κατάρτισης στο ακαδημαϊκό πρόγραμμα σπουδών φυσιοθεραπείας σχετικά με τον τρόπο αναγνώρισης και αναφοράς της υποψίας σωματικής βλάβης, βίας λόγω φύλου ή/και κακοποίησης. Η ενημέρωση και η εκπαίδευση για το θέμα εξαρτάται από το προσωπικό ενδιαφέρον του κάθε φοιτητή και του επαγγελματία. Στην Ισπανία, μετά την αναθεώρηση του νομοθετικού πλαισίου λειτουργίας του [ισπανικού συστήματος υγείας \(2010\)](#), προβλέπεται ειδική στρατηγική για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών. Μέσω αυτής της στρατηγικής, οι φυσιοθεραπεύτριες/ φυσιοθεραπευτές οφείλουν να αναφέρουν στις αρχές τις υποψίες τους σχετικά με περιστατικά βίας κατά των γυναικών, ενδοοικογενειακής και ενδοσυντροφικής βίας ,κακοποίησης σε βάρος παιδιών, ηλικιωμένων ή ατόμων με αναπηρία.

Προγράμματα σπουδών / Προσδιορισμός

Υπάρχουν προγράμματα σπουδών, εκπαιδεύσεις ή σεμινάρια για την ανίχνευση σημαδιών βίας κατά των γυναικών και την αντιμετώπιση αυτής , στοχεύοντας στην κατάρτιση των φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών.Εάν ναι, ποια είναι αυτά;

Στην Κύπρο και την Ελλάδα, δεν φαίνεται να υπάρχουν προγράμματα, εκπαιδεύσεις και σεμινάρια σχετικά με την αναγνώριση και την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών και της κακοποίησης ευρύτερα που να αποσκοπούν στην κατάρτιση των φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών αναφορικά με το ζήτημα φυσιοθεραπεύτριες/ φυσιοθεραπευτές. Στην Εσθονία, προσφέρονται μαθήματα ψυχολογίας σε φυσιοθεραπεύτριες/ φυσιοθεραπευτές, ώστε να εκπαιδεύονται στην αντιμετώπιση κρίσεων, αλλά η εκπαίδευση αυτή δεν δίνει έμφαση στην (ψυχολογική) βία. Επίσης, στην Ισπανία, το Υπουργείο Παιδείας και Υγείας

προσφέρει ειδικά προγράμματα σπουδών, με εκπαίδευση και σεμινάρια, για την αναγνώριση και την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών και της κακοποίησης.

Προγράμματα σπουδών/επικοινωνία

Υπάρχουν προγράμματα σπουδών, κατάρτιση ή σεμινάρια για τη βελτίωση της επικοινωνίας και των σχέσεων μεταξύ φυσιοθεραπεύτριας/ φυσιοθεραπευτής και ασθενή;

Στα προγράμματα σπουδών φυσιοθεραπείας στην Εσθονία, την Ελλάδα και την Ισπανία υπάρχουν μαθήματα ψυχολογίας, θεραπείας και προσέγγισης ασθενών, ψυχολογίας αποκατάστασης, ψυχολογίας επικοινωνίας, ψυχολογίας διαχείρισης κρίσεων και συμβουλευτικής, τα οποία στοχεύουν επίσης στην εξοικείωση των φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών με την υιοθέτηση του καταλληλότερου τρόπου προσέγγισης των ασθενών. Επιπλέον, μέσω της εκμάθησης του κώδικα δεοντολογίας του επαγγέλματος της φυσιοθεραπείας, καθορίζονται οι βασικές αρχές της σχέσης φυσιοθεραπεύτριας/ φυσιοθεραπευτή- με την/ τον ασθενή, σε μια σχέση ασφάλειας, εμπιστοσύνης και οικειότητας.

Παρακολούθηση και αξιολόγηση

Υπάρχει σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης της κατάρτισης των φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών; Πώς εφαρμόζεται, από ποιον και πώς διεξάγεται; Εάν αυτό το σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης της κατάρτισης φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών εφαρμόζεται, ποια είναι τα αποτελέσματα;

Στην Εσθονία, το πρόγραμμα σπουδών για φυσιοθεραπεύτριες/ φυσιοθεραπευτές αξιολογείται από τον Εσθονικό Οργανισμό Ποιότητας για την Ανώτατη και Επαγγελματική Εκπαίδευση. Τα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης υπόκεινται τόσο σε θεσμικές αξιολογήσεις όσο και σε αξιολογήσεις του προγράμματος σπουδών για να διασφαλίσουν τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και την επίτευξη υψηλής ποιότητας για τους σπουδαστές. Στην Ελλάδα, τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ) είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και πλήρως αυτοδιοικούμενα, τα οποία αποτελούν ανεξάρτητη και αυτόνομη υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων. Η εποπτεία τους από το κράτος ασκείται από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16 του Συντάγματος και τις ισχύουσες διατάξεις. Στην Κύπρο, τα προγράμματα σπουδών φυσιοθεραπείας εποπτεύονται μόνο για την αναγνώριση των τίτλων σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από το Συμβούλιο Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών Ανώτατης Εκπαίδευσης ([ΚΥΣΑΤΣ](#)), ενώ το ισπανικό σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένων των σπουδών φυσιοθεραπείας, εποπτεύεται και αξιολογείται από τον Εθνικό Οργανισμό

Αξιολόγησης Ποιότητας και Πιστοποίησης της Ισπανίας (ANECA) που ιδρύθηκε με το νόμο 15/2014 και το καταστατικό του ANECA (βασιλικό διάταγμα 1112/2015).

Σύμφωνα με τις παραπάνω πληροφορίες, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι δεν υπάρχει ένας ενιαίος εποπτικός φορέας σύμφωνα με τα διεθνή και ευρωπαϊκά πρότυπα, αλλά η εποπτεία και η αξιολόγηση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης των φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών, καθώς και η συνολική συγκρότηση του εκπαιδευτικού προγράμματος των φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών, πραγματοποιούνται από διαφορετικούς εποπτικούς φορείς στις αντίστοιχες χώρες.

2. Διαδικασίες & Καθήκοντα

Πρωτόκολλα

Ποια είναι τα ειδικά πρωτόκολλα για την άσκηση της φυσιοθεραπείας; Υπάρχει κώδικας δεοντολογίας/συμπεριφοράς για το επάγγελμα; Αν ναι, ποιος είναι και τι αναφέρει; Υπάρχει ειδική πρόβλεψη για τις ευθύνες της/του φυσιοθεραπεύτριας/ φυσιοθεραπευτή σε σχέση με την εκτέλεση καθηκόντων του και την αναφορά σε περιστατικό κακοποίησης και βίας;

Στον κώδικα δεοντολογίας για τις/ τους φυσιοθεραπεύτριες/ φυσιοθεραπευτές, αναφέρεται ρητά ότι οι φυσιοθεραπεύτριες/ φυσιοθεραπευτές πρέπει να ακολουθούν τις αρχές της δεοντολογίας, να παρέχουν τις υπηρεσίες τους με σεβασμό, ευγένεια και ειλικρίνεια προς τον ασθενή, ενεργώντας πάντα προς το συμφέρον του και παρέχοντάς του όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για την ορθή συμμετοχή των ασθενών στις διαδικασίες της φυσιοθεραπείας.

Ο κύριος φορέας που καθορίζει το πρωτόκολλο και τις κατευθυντήριες γραμμές για την άσκηση του επαγγέλματος της φυσιοθεραπείας και του Κώδικα Δεοντολογίας των φυσιοθεραπευτριών/φυσιοθεραπευτών είναι η Παγκόσμια Συνομοσπονδία Φυσιοθεραπείας της Ευρώπης (WCPT). Στην Ελλάδα, η εφαρμογή είναι συνυφασμένη με την εφαρμογή του Κώδικα Δεοντολογίας Φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών, όπως δημοσιεύτηκε με την Υπουργική Απόφαση Υ7γ/ΓΠ/οικ.107359 /2010 στο ΦΕΚ 1396/Β/6-9-2010. Επιπλέον, στην Εσθονία η εφαρμογή των αρχών ακολουθεί τις συστάσεις και τις καλές πρακτικές που συνιστά ο Εσθονικός Σύλλογος Φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών για την οργάνωση της εργασίας των φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών. Παράλληλα, ο Κώδικας Δεοντολογίας, που δημοσιεύτηκε από το Συμβούλιο Εγγραφής Φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών και Φυσιοθεραπευτικών Ιδρυμάτων Κύπρου στην Κύπρο, αποσαφηνίζει τον καθορισμό των στόχων της φυσιοθεραπείας και τον τρόπο άσκησης του επαγγέλματος των φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών, καθώς και τις

υποχρεώσεις τους έναντι των ασθενών. Όλα τα παραπάνω στοιχεία εφαρμογής των επιμέρους χωρών ορίζονται πάντα σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας των φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών της Παγκόσμιας Συνομοσπονδίας Φυσιοθεραπείας της Ευρώπης (WCPT). Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι ο εν λόγω κώδικας είναι διατυπωμένος σε ανδροκεντρική γλώσσα χωρίς καμία αναφορά στην ισότητα, τη διαφορετικότητα και την ισότιμη ένταξη στη δημόσια υγεία, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες αρχές της Παγκόσμιας Συνομοσπονδίας Φυσιοθεραπείας (WCPT). Επιπλέον, στην Ισπανία, οι κύριοι φορείς που είναι υπεύθυνοι για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τον κώδικα δεοντολογίας είναι το ισπανικό Υπουργείο Παιδείας και Υγείας και την Ευρωπαϊκή Περιφέρεια της Παγκόσμιας Συνομοσπονδίας Φυσιοθεραπείας (ERWCPT).

Νομοθεσία

Γνωρίζουν οι φυσιοθεραπεύτριες/ φυσιοθεραπευτές την ισχύουσα νομοθεσία σχετικά με την κακοποίηση και τη βία κατά των γυναικών; Υπάρχει θεσμοθετημένος τρόπος με τον οποίο οι φυσιοθεραπεύτριες/ φυσιοθεραπευτές ενημερώνονται για τις νομοθετικές διαδικασίες σχετικά με τη βία κατά των γυναικών, την ενδοοικογενειακή και ενδοσυντροφική βία και κακοποίηση; Υπάρχει θεσμοθετημένο πρωτόκολλο και σχέδιο σχετικά με αυτό ή υπόκεινται στην προσωπική βούληση και ευαισθητοποίηση της/του εκάστοτε φυσιοθεραπεύτριας/ φυσιοθεραπευτή;

Στις περισσότερες από τις χώρες του προγράμματος (Κύπρος, Εσθονία, Ελλάδα), δεν φαίνεται να υπάρχει θεσμοθετημένο πρωτόκολλο ή εξειδικευμένο πρόγραμμα κατάρτισης για τη γνώση και την ενημέρωση των φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών σχετικά με τις νομοθετικές διαδικασίες για τη βία κατά των γυναικών, την ενδοοικογενειακή και ενδοσυντροφική βία, την κακοποίηση λόγω φύλου. Στην Κύπρο, παρά τη νομοθετική και πολιτική εξέλιξη αναφορικά με τη βία κατά των γυναικών, δεν υπάρχουν θεσμοθετημένα πρωτόκολλα για το επάγγελμα της/του φυσιοθεραπεύτριας/ φυσιοθεραπευτή. Πιο συγκεκριμένα, το γεγονός αυτό αναδεικνύει την ανάγκη πολιτικών και προτάσεων που να διασφαλίζουν την εφαρμογή ενός νόμου για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, της ενδοοικογενειακής και ενδοσυντροφικής βίας, εστιάζοντας στον τομέα της φυσιοθεραπείας και τον επαγγελματικό ρόλο των φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών. Πιο συγκεκριμένα, αυτό αναφέρεται σε εθνικές νομοθεσίες που απορρέουν από τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών της ενδοοικογενειακής βίας (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης) και καλύπτουν την ενδοοικογενειακή βία, την παρενόχληση και άλλες μορφές βίας κατά των γυναικών. Ομοίως, το Υπουργείο Δικαιοσύνης της Εσθονίας είναι υπεύθυνο για τη διασφάλιση της εφαρμογής της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης. Σε αντίθεση με όλα τα παραπάνω, φαίνεται ότι μόνο στην Ισπανία υπάρχουν ειδικοί κανονισμοί για τις/τους φυσιοθεραπεύτριες/ φυσιοθεραπευτές για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών, της κακοποίησης και της ενδοοικογενειακής βίας. Πιο συγκεκριμένα, η ισπανική νομοθεσία τονίζει την ανάγκη

εκπαίδευσης των φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών σε θέματα βίας κατά των γυναικών και κακοποίησης, προκειμένου να παρεμβαίνουν και να αντιμετωπίζουν κατάλληλα τέτοια φαινόμενα. Επιπλέον, το χαρτοφυλάκιο κοινών υπηρεσιών του Εθνικού Συστήματος Υγείας (ρυθμίζεται από το [βασικό διάταγμα 1030/2006, Επίσημο Δελτίο του Κράτους, 2006](#)) αναφέρεται στην παροχή υποστήριξης και βοήθειας από τις/τους φυσιοθεραπεύτριες/φυσιοθεραπευτές, στα θύματα βίας ως ευθύνη των φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών. Έτσι, το πρότυπο πρωτόκολλο του 2007 σχετικά με την έμφυλη βία για τους επαγγελματίες υγείας έχει τεθεί σε εφαρμογή από τη χώρα. Οι πρακτικές αυτές αποτελούν κρίσιμες παρεμβάσεις για τον εντοπισμό, την πρόληψη και την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών, της κακοποίησης της ενδοοικογενειακής και ενδοσυντροφικής βίας.

Τέλος, είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι, εκτός από συστάσεις και προτροπές, υπάρχει ανάγκη να τεθούν σε εφαρμογή θεσμοθετημένα μέτρα πρόληψης, αντιμετώπισης και υποστήριξης σε περιστατικά έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας στο πλαίσιο της φυσιοθεραπείας.

Νόμος

Τι προβλέπει ο νόμος για τις ενέργειες του φυσιοθεραπεύτρια/ φυσιοθεραπευτή σε περίπτωση που αντιληφθεί περιστατικό βίας ή ανιχνεύσει σημάδια βίας ;

Στην Κύπρο, την Εσθονία και την Ελλάδα, δεν υπάρχει ειδική αναφορά στη νομοθεσία σχετικά με τις υποχρεώσεις των φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών σε περιπτώσεις βίας και κακοποίησης, εκτός από την υφιστάμενη νομοθεσία για την πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών, της ενδοοικογενειακής και ενδοσυντροφικής βίας, η οποία αναφέρεται στους γενικούς τρόπους αντιμετώπισής της από τους πολίτες ή/και όλους τους εμπλεκόμενους φορείς παροχής υπηρεσιών του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα ή στον τρόπο διασφάλισης των δικαιωμάτων των γυναικών θυμάτων βίας και της προστασίας τους. Ωστόσο, στην Ισπανία, αποτελεί νομική υποχρέωση των φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών να αναφέρουν μια βίαιη πράξη ή οποιαδήποτε πράξη βίας στις δικαστικές αρχές και την αστυνομία, όπως ορίζεται από το [Κοινό Πρωτόκολλο για την υγειονομική αντιμετώπιση της βίας λόγω φύλου \(2012\)](#) και το βασικό διάταγμα 1030/2006, το οποίο διαμορφώνει το κοινό χαρτοφυλάκιο υπηρεσιών του Εθνικού Συστήματος Υγείας.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, είναι σημαντικό να διαμορφωθεί ένα θεσμοθετημένο πρωτόκολλο και νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο θα διασφαλίζει μέτρα για την υποστήριξη, την πρόληψη, την αναγνώριση και την αντιμετώπιση περιστατικών βίας κατά των γυναικών, ενδοοικογενειακής και ενδοσυντροφικής βίας από τις/τους φυσιοθεραπεύτριες/ φυσιοθεραπευτές.

Εποπτικός φορέας

Υπάρχει εποπτικός φορέας για τις/τους φυσιοθεραπεύτριες/ φυσιοθεραπευτές, π.χ. σύλλογος ή μητρώο φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών ως ανεξάρτητος φορέας;

Όσον αφορά τους εποπτικούς φορείς για τις/τους φυσιοθεραπεύτριες/ φυσιοθεραπευτές, διαπιστώνεται ότι υπάρχουν διαφορετικοί φορείς σε κάθε χώρα. Ωστόσο, αξίζει να αναφερθεί ότι οι εποπτικοί φορείς των φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών ανά χώρα είναι ενεργά μέλη της Παγκόσμιας Συνομοσπονδίας Φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών (WCPT) και υπόκεινται στις αρχές που καθορίζονται από αυτή και την Ευρωπαϊκή Περιφέρεια της Παγκόσμιας Συνομοσπονδίας Φυσιοθεραπείας (ERWCPT). Φαίνεται επίσης ότι άλλοι σχετικοί φορείς συνεργάζονται συχνά με τους φορείς αυτούς σε διεθνές επίπεδο. Πιο συγκεκριμένα, στην Κύπρο, το [Κυπριακό Συμβούλιο Εγγραφής Φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών και Φυσιοθεραπευτικών Ιδρυμάτων](#) είναι ο εποπτικός φορέας που είναι υπεύθυνος για την εγγραφή, την εποπτεία και την έκδοση άδειας επαγγέλματος των φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών. Επιπρόσθετα, ο [Παγκύπριος Σύνδεσμος Φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών](#) είναι ο εποπτικός φορέας που είναι υπεύθυνος για το εκπαιδευτικό υλικό και τη γενική ενημέρωση για το επάγγελμα της φυσιοθεραπείας. Στην Ελλάδα, ο Πανελλήνιος Σύλλογος Φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών (Π.Σ.Φ.) είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου που ασχολείται με το αντικείμενο της Επιστήμης της Φυσιοθεραπείας και είναι Ιδρυτικό Μέλος της Ευρωπαϊκής Περιφέρειας της WCPT. Επίσης, στην Ισπανία, συγκεκριμένα πρωτόκολλα για την άσκηση και την εποπτεία της φυσιοθεραπείας καθορίζονται από το λευκό βιβλίο που εκδίδει ο Εθνικός Οργανισμός Αξιολόγησης και Διαπίστευσης Ποιότητας (ANECA).

3. Προσεγγίσεις

Θεραπείες

Ποιοι είναι οι συνηθέστεροι λόγοι παραπομπής σε φυσιοθεραπεύτριες/ φυσιοθεραπευτές για θεραπεία; Θα μπορούσαν ορισμένες από αυτές τις καταστάσεις να οφείλονται σε βία ή χρόνια κακοποίηση; Αν ναι, πώς, θα μπορούσε να εντοπιστεί αυτό και πώς θα μπορούσε να είναι η καταλληλότερη προσέγγιση;

Προκειμένου να δοθούν απαντήσεις στο παραπάνω ερώτημα, αντλήθηκαν στοιχεία τόσο από ερευνητικά δεδομένα όσο και από προσωπικές επαγγελματικές εμπειρίες εξειδικευμένων φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών. Ωστόσο, μια ξεκάθαρη απάντηση στο ερώτημα αυτό παραμένει δύσκολη, καθώς υπόκειται σε ποικίλες παραμέτρους.

Κατά την αναζήτηση των συγκεκριμένων πληροφοριών, δεν φαίνεται να υπάρχει κάποια έρευνα που να εστιάζει ή να θέτει ως συγκεκριμένο στόχο την απάντηση στο παραπάνω ερώτημα, όπως αυτό διατυπώνεται στην υπάρχουσα έκθεση. Ως εκ τούτου, οι απαντήσεις που αποδίδονται σε πληροφορίες για τις χώρες εγείρουν επιφυλάξεις και ενδέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο έρευνας.

Συνήθεις λόγοι παραπομπής σε επαγγελματία φυσιοθεραπεύτρια/ φυσιοθεραπευτή μπορεί να είναι οι εξής: δυσκινησία, τραυματισμοί, κατάγματα ισχίου εγκεφαλικό επεισόδιο, σοβαρό ατύχημα , εγκεφαλική βλάβη και αποκατάσταση, αποκατάσταση προσθετικών μελών γόνατος ή ισχίου μετά από τραυματισμό, χρόνια αποφρακτική πνευμονοπάθεια, νόσος Αλτσχάιμερ, διαδικασίες παρηγορητικής φροντίδας, χρόνιες παθήσεις, πόνος στον ώμο, πόνος στην πλάτη, αυχενικό σύνδρομο, τενοντίτιδα.

Ωστόσο, παρά τους λόγους παραπομπής σε θεραπευτική διαδικασία φυσιοθεραπείας, δεν υπάρχουν ευρήματα που να υποστηρίζουν τη συσχέτιση αυτών των λόγων παραπομπής και ασθένειας με τη βία λόγω φύλου και τη βία κατά των γυναικών. Η κατάλληλη πληροφόρηση και γνώση των φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών, μαζί με τη συντονισμένη εργασία και τη συνεργασία φορέων (πολύ-υπηρεσιακή συνεργασία),σε συνδυασμό με τη σωστή προσέγγιση και την ενδεδειγμένη εξέταση σημαδιών που μπορεί να υποδηλώνουν βία και κακοποίηση, μπορούν να συμβάλουν στη διαπίστωση και την αποκάλυψη υπάρχουσας βίας και κατ' επέκταση στην αποτελεσματική παροχή υποστήριξης και βοήθειας στα θύματα.

Δυσκολίες

Ποιες είναι οι συνηθέστερες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι φυσιοθεραπεύτριες/ φυσιοθεραπευτές κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους σε περιπτώσεις που μπορεί να εντοπίζουν άμεσα ή έμμεσα ή να υποψιάζονται οποιαδήποτε μορφή βίας και κακοποίησης; Πώς ανταποκρίνονται σε αυτές τις δυσκολίες και πώς ξεπερνούν τα υπάρχοντα εμπόδια;

Σε καμία από τις χώρες που διεξήχθη η παρούσα έρευνα δεν βρέθηκαν διαθέσιμες πληροφορίες για να απαντηθεί το προαναφερθέν ερώτημα.

Συμπερασματικά από όσα αναφέρθηκαν στην παρούσα έκθεση, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι οι φυσιοθεραπεύτριες/ φυσιοθεραπευτές δεν έχουν λάβει καμία εξειδικευμένη εκπαίδευση κατά τη διάρκεια των σπουδών τους σχετικά με τον τρόπο αναγνώρισης και αντιμετώπισης περιστατικών βίας κατά των γυναικών ή υποψίας βίας κάθε είδους και, ως εκ τούτου, μπορεί να είναι πιο δύσκολο γι' αυτούς τόσο να αναγνωρίζουν σημάδια που μπορεί να υποδηλώνουν μη εμφανή βία όσο και να γνωρίζουν πώς να εφαρμόζουν μια προσέγγιση με βάση την ευαισθησία στο φύλο και με επίκεντρο το θύμα κατά την παροχή υποστήριξης και βοήθειας. Ως εκ τούτου, μπορούν να απαριθμηθούν

πιθανές προτάσεις που μπορεί να είναι χρήσιμες, όπως η ύπαρξη εξειδικευμένων προγραμμάτων απευθύνονται σε φυσιοθεραπεύτριες/ φυσιοθεραπευτές, σε συνδυασμό με εκπαιδευτικές συναντήσεις, σεμινάρια και συνέδρια που μπορούν να πραγματοποιηθούν για την κατάρτιση των επαγγελματιών υγείας (φυσιοθεραπευτές, γιατροί, νοσηλευτές, εργαζόμενοι σε υπηρεσίες για θύματα βίας, ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί κ.λπ.) και δραστηριότητες κατάρτισης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών.

4. Περαιτέρω πληροφορίες

- [Eesti Füsiotherapeutide Liit](#)
- [Estatutos de la Asociación Española de Fisioterapeutas](#)
- [Europe Region World Physiotherapy \(ERWCPT\)](#)
- [International Hellenic University, Physiotherapy Department](#)
- [Libro blanco de la Titulación de Fisioterapia editado por la Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación, 2004](#)
- [National Agency for Quality Assessment and Accreditation of Spain](#)
- [Pan-Cypriot Association of Physiotherapists](#)
- [Spanish Organic Law 1/2004, of 28th December, on Comprehensive Protection Measures against Gender-based Violence, 2004](#)
- [Spanish Royal Decree 1030/2006, Official Bulletin of the State, 2006](#)
- [Tartu Tervishoiu Kõrgkool, Füsiotherapeutid eriala](#)
- [The Panhellenic Association of Physical Therapists](#)
- [University of Patras, Physiotherapy Department](#)
- [University of Tartu, Institute of Sport Sciences and Physiotherapy](#)
- [University of Thessaly, Advanced Physiotherapy, Postgraduate Program](#)
- [University of West Attica, Physiotherapy Department](#)
- [World Confederation of Physiotherapy \(WCPT\)](#)
- [Υπουργική Απόφαση Υ7γ/ΓΠ/οικ.107359/2010 - ΦΕΚ 1396/Β/6-9-2010 \(Παύση ισχύος\)](#)